

CURTEA DE APEL CENTRU

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Teilor 4
e-mail: cac@justice.md, Tel.: /373 22/ 409 209

4-3574-159 10.06.2026 www.instante.justice.md

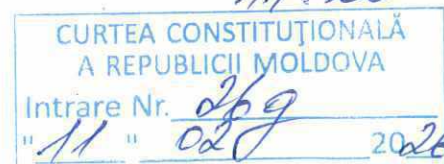
Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28, MD-2004

Colegiul Penal al Curții de Apel Centru vă remite sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de avocatul Valeriu CHITOROAGA în numele inculpatului MOLOVATA Vasile, în cadrul examinării cauzei penale de învinuire a lui BURCIU Andrei în comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 42 alin. (5), 181/2 alin. (5) a) Cod penal și a lui MOLOVATA Vasile în comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 30, 42 alin. (5), 181/2 alin. (5) Cod penal.

Anexă : Sesizarea pe 25 file.

Judecătorul
Curții de Apel Centru

Marcel POPESCU

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹**A.1. Persoană fizică****1. Nume:** Chitoraga**2. Prenume:** Valeriu**3. Adresă (va fi anonimizată):** .**4. Telefon, e-mail (vor fi anonimizate):****A.3. Instanța de judecată:****1. Denumirea instanței de judecată/sediu:** Curtea de Apel Centru**2. Judecător/complet de judecată:** Marcel Popescu, Marcel Jugănari, Andrian Cerbu**3. Adresa instanței de judecată:** mun. Chișinău, str. Teilor, 4**4. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată:** (022) 56-31-57; *e-mail:* *cac@justice.md*

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

Prin sentința Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 30 octombrie 2025, pronunțată în dosarul penal nr. 1-184/2025, Molovata Vasile Alexandru a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 30, art. 42 alin. (5) și art. 181² alin. (5) din Codul penal al Republicii Moldova (în redacția legii nr.73 din data de 31.03.2022, în vigoare la momentul comiterii faptei)- *Complicitatea la acceptarea cu bună știință a finanțării partidului politic, din partea unui grup criminal organizat, adică contribuirea la acceptarea cu bună știință a finanțării partidului politic, din partea unui grup criminal organizat, prin darea indicațiilor, prestarea de informații, acordarea de mijloace, precum și prin promisiunea dinainte că va favoriza pe infractor și va tăinui mijloacele de săvârșire a infracțiunii*, fiindu-i aplicată următoarea pedeapsă: *Se recunoaște vinovat Molovata Vasile Alexandru de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 30, 42 alin. (5), 181² alin. (5) din Codul penal și i se stabilește în baza acestei norme o pedeapsă principală sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani în penitenciar de tip semiînchis, și o pedeapsă complementară obligatorie sub formă de privarea de dreptul de a ocupa funcții de conducere în partide politice sau organizații ale acestora și de a exercita activități de administrare/gestionare financiară ori de organizare logistică în cadrul formațiunilor politice și al entităților asociative cu scop politic, pe o durată de 5 (cinci) ani. Potrivit art. 88 alin. (3) din Codul penal, se va include în acest termen perioada de timp cât Molovata Vasile s-a aflat în stare de reținere, și de arest la domiciliu în prezenta cauză penală din 20 octombrie 2022, până la 19 noiembrie 2022. Potrivit prevederilor art. art. 89 alin. (2) lit. a) și 90 alin. (1) din Codul penal, executarea pedepsei cu închisoarea stabilite în privința lui Molovata Vasile Alexandru, prin prezenta sentință, se suspendă condiționat pe un termen de probațiune de 3 (trei) ani, cu liberarea ulterioară de pedeapsă a vinovatului cu condiția că acesta în termenul de probațiune nu va comite infracțiuni și se va prezenta la organul de probațiune la datele fixate de acesta și va anunța în scris, în prealabil, despre schimbarea domiciliului sau orice deplasare care depășește 5 zile.*

*Termenul executării pedepsei în privința lui Molovata Vasile se va calcula din momentul rămânerii definitive a prezentei sentințe. Se aplică în privința lui Molovata Vasile, de la data pronunțării sentinței și până la data devenirii definitive a acesteia, măsura preventivă obligarea de a nu părăsi țara. Se confiscă din contul lui Molovata Vasile în beneficiul statului suma de 3 486 099, 76 lei (trei milioane patru sute optzeci și șase mii nouăzeci și nouă lei, 76 bani) cu titlu de mijloace bănești utilizate la comiterea infracțiunii, urmând ca la punerea în executare, să se țină cont de concurența sumelor încasate în beneficiul statului cu acest titlu, de la alte persoane care au participat la comiterea infracțiunii. **Corpus delict:** telefonul mobil de model „Iphone A1688” cu IMEI 355770071058225 ridicat în cadrul*

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecării instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

percheziției efectuate la Molovata Vasile, care se păstrează la materialele cauzei penale, potrivit art. 106 alin. (2) lit. a) din Codul penal, se supune confiscării în folosul statului din momentul rămânerii definitive a sentinței. Mijloacele de probă materiale și electronice de păstrat la materialele cauzei penale. Sentința cu drept de atac în ordine de apel în termen de 15 zile la Curtea de Apel Centru, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani. Sentința pronunțată integral public la 30 octombrie 2025.

Nefiind de acord cu pedeapsa aplicată prin sentința instanței de fond, subsemnatul avocatul Valeriu Chitoraga, în numele și în interesele inculpatului **Molovata Vasile Alexandru, la 11 noiembrie 2025**, am depus Apel împotriva sentinței menționate *supra*, cu respectarea termenului legal de 15 zile prevăzut de art. 401 și art. 402 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, termen care curge de la data pronunțării sentinței integrale. Prin urmare, apelul a fost formulat în mod legal și este spre examinare pe rolul **Curții de Apel Centru**.

Soluționarea apelului depinde în mod direct de constituționalitatea normei penale aplicate, respectiv **art. 181² alin. (5) Cod penal**, care a constituit temeiul juridic principal atât pentru reținerea vinovăției, cât și pentru individualizarea pedepsei și dispunerea măsurii confiscării speciale. Norma contestată determină calificarea juridică a faptelor, aprecierea elementului subiectiv al infracțiunii și existența însăși a răspunderii penale, astfel încât eventuala constatare a neconstituționalității acesteia ar avea un impact decisiv asupra soluției ce urmează a fi pronunțată în prezenta cauză.

Astfel, prezenta excepție de neconstituționalitate înaintată în interesele inculpatului **Molovata Vasile Alexandru**, în cadrul examinării apelului declarat împotriva **sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 30 octombrie 2025**, pronunțată în **dosarul penal nr. 1-184/2025**, îndeplinește pe deplin condițiile de admisibilitate stabilite de jurisprudența Curții Constituționale, întrucât norma contestată este aplicabilă în cauza concretă, produce efecte juridice directe asupra situației autorului excepției și este determinantă pentru soluționarea litigiului penal. Ridicarea excepției nu are un caracter abstract, ci **vizează protecția efectivă a drepturilor fundamentale ale inculpatului în cadrul unui proces penal pendinte**, în deplină concordanță cu rolul Curții Constituționale de garant al supremației Constituției și al legalității incriminării și pedepsei.

C. Obiectul sesizării³

Obiectul prezentei sesizări îl constituie **controlul constituționalității prevederilor art. 181² alin. (5) din Codul penal al Republicii Moldova**, normă de drept penal material care incriminează **acceptarea cu bună știință a finanțării partidului politic, a grupului de inițiativă sau a concurentului electoral din partea unui grup criminal organizat sau a unei organizații (asociații) criminale**.

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale *ratione materiae*. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

Prevederile legale contestate fac parte din legislația penală în vigoare și intră în **competența Curții Constituționale potrivit art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova**, fiind norme cu forță juridică de lege.

Aceste prevederi au fost **aplicate în mod direct** în cauza penală privind pe inculpatul Molovata Vasile Alexandru, constituind **temeiul juridic principal** pentru calificarea faptelor, reținerea vinovăției și dispunerea sancțiunilor penale prin sentința Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 30 octombrie 2025.

Prin urmare, prevederile art. 181² alin. (5) din Codul penal sunt **aplicabile la soluționarea cauzei pendinte** aflate pe rolul Curții de Apel Centru, în cadrul examinării apelului declarat împotriva sentinței menționate, iar verificarea constituționalității acestora este **determinantă pentru soluționarea litigiului penal** în care a fost ridicată prezenta excepție de neconstituționalitate.

Prevederile contestate reprezintă **norme de drept penal material**, a căror examinare intră în **competența Curții Constituționale *ratione materiae***, întrucât acestea reglementează condițiile de existență a răspunderii penale și conținutul infracțiunii reținute în sarcina inculpatului. Norma supusă controlului constituțional a fost **invocată și aplicată efectiv** de instanța de drept comun în soluționarea cauzei penale în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, fiind în mod direct relevantă și **indispensabilă pentru soluționarea litigiului penal pendinte**.

Totodată, se impune a fi menționat că prevederile art. 181² alin. (5) din Codul penal au **constituit anterior obiect al unor sesizări de neconstituționalitate înaintate Curții Constituționale**, inclusiv în cadrul sesizării **nr. 42g/2025**.

În acest context, este relevant de subliniat că existența sesizării **nr. 42g/2025** evidențiază faptul că prevederile **art. 181² alin. (5) din Codul penal** au generat, încă de la momentul intrării lor în vigoare, dificultăți de interpretare și aplicare în practica judiciară, fapt ce a determinat ridicarea unor dubii rezonabile cu privire la conformitatea acestei norme cu exigențele constituționale ale calității legii penale.

Prin Decizia nr. 21 din 13 februarie 2025, Curtea Constituțională a declarat inadmisibilă excepția respectivă, reținând că autorul sesizării critica, în esență, omisiunea reglementării unei calități speciale a subiectului infracțiunii, problemă pe care Curtea a apreciat-o ca ținând de opțiunea de politică penală a legiuitorului și de competența instanțelor de judecată de a aprecia, în fiecare caz concret, dacă acțiunile unei persoane întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii. Curtea a subliniat că stabilirea unei liste exhaustive a subiecților infracțiunii ar putea genera situații de impunitate și a reiterat că aspectele ce țin de încadrarea juridică a faptelor nu intră, ca regulă, în competența sa.

Cu toate acestea, faptul că art. 181² alin. (5) din Codul penal a fost anterior supus controlului de constituționalitate nu constituie un impediment pentru ridicarea prezentei excepții, întrucât aceasta vizează **critici distincte și aspecte noi de neconstituționalitate**, care nu au fost examinate de Curtea Constituțională în cadrul sesizărilor anterioare.

Astfel, prezenta excepție nu se limitează la problema calității subiectului infracțiunii, ci pune în discuție **cerințele de claritate și previzibilitate ale normei penale sub aspectul elementului subiectiv („acceptarea cu bună știință”)**,

proporționalitatea ingerinței rezultate din aplicarea sancțiunilor penale și a confiscării speciale, precum și riscul afectării prezumției de nevinovăție prin substituirea probei cu deducții și presupuneri.

În conformitate cu jurisprudența constantă a Curții Constituționale, inclusiv Decizia nr. 40 din 8 mai 2018, Decizia nr. 124 din 25 noiembrie 2019 și Decizia nr. 25 din 2 martie 2020, existența unor argumente noi și a unor circumstanțe relevante de ordin general justifică reexaminarea constituționalității aceleiași norme legale, dintr-o perspectivă diferită, în cadrul prezentei sesizări.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

Prevederile art. 181² alin. (5) din Codul penal al Republicii Moldova influențează în mod direct asupra mai multor **drepturi și principii constituționale garantate de Constituție**, prin modul în care acestea au fost aplicate în cauza penală privind inculpatul Molovata Vasile Alexandru. În speță, norma contestată a constituit temeiul juridic al condamnării, al aplicării pedepsei privative de libertate, al pedepselor complementare, precum și al confiscării speciale a unei sume considerabile de bani, generând ingerințe directe și efective în sfera drepturilor fundamentale ale autorului excepției.

În primul rând, este incident **principiul legalității incriminării și pedepsei, consacrat de art. 22 din Constituție**, care presupune ca o persoană să poată prevedea, în mod rezonabil, dacă o anumită conduită atrage răspunderea penală. În cauza de față, aplicarea art. 181² alin. (5) Cod penal a condus la tragerea la răspundere penală a inculpatului pentru fapte ce țin de activități organizatorice și logistice desfășurate în cadrul unui partid politic care, la momentul respectiv, funcționa legal, iar activitățile publice erau autorizate conform legislației. Prin urmare, norma penală a produs efecte directe asupra situației juridice a inculpatului, plasându-l sub incidența unei răspunderi penale severe, ceea ce demonstrează **ingerința în dreptul său de a beneficia de previzibilitatea legii penale.**

În al doilea rând, este incident **dreptul la securitate juridică**, ca element esențial al statului de drept, întrucât norma contestată a fost aplicată pentru a sancționa conduite care, din perspectiva autorului excepției, nu puteau fi anticipate ca fiind penalmente relevante. În cazul lui Molovata Vasile, ingerința în securitatea juridică rezultă din faptul că activitatea desfășurată în cadrul unei organizații teritoriale de partid a fost calificată penal fără ca inculpatul să fi avut atribuții financiare dovedite sau competențe legale în gestionarea fondurilor, **aspect care a influențat direct situația sa juridică și libertatea personală.**

De asemenea, aplicarea art. 181² alin. (5) Cod penal în cauza de față a generat o ingerință în **respectarea prezumției de nevinovăție, garantată de art. 21 din Constituție**. Norma contestată a fost utilizată ca bază pentru evaluarea conduitei inculpatului prin prisma unor presupuneri privind cunoașterea provenienței

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

fondurilor și a caracterului criminal al unui grup, ceea ce a determinat o inversare practică a sarcinii probei și a expus inculpatul riscului de a fi condamnat în lipsa unor probe directe privind elementul subiectiv al infracțiunii. Astfel, ingerința în aceste drepturi rezultă din faptul că norma penală **a permis afectarea statutului procesual al inculpatului și a dreptului său de a beneficia de garanțiile unui proces penal echitabil.**

Totodată, în cauza Molovata Vasile Alexandru este incident **dreptul de proprietate garantat de art. 46 din Constituție**, întrucât aplicarea art. 181² alin. (5) Cod penal a stat la baza dispunerii măsurii confiscării speciale a unei sume considerabile de bani. Această măsură a constituit **o ingerință directă și concretă în patrimoniul autorului excepției**, ingerință care derivă nemijlocit din norma penală contestată și care demonstrează aplicabilitatea acesteia asupra dreptului de proprietate.

Prin urmare, în speța dedusă judecății instanței de drept comun, prevederile art. 181² alin. (5) Cod penal **produc efecte juridice directe asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale inculpatului Molovata Vasile Alexandru**, determinând ingerințe reale în principiul legalității, securitatea juridică, dreptul la un proces echitabil, prezumția de nevinovăție și dreptul de proprietate. Aceste împrejurări justifică incidența drepturilor constituționale invocate și impun examinarea compatibilității normei contestate cu Constituția Republicii Moldova.

În același timp, este incident și **art. 20 din Constituție, care garantează accesul liber la justiție, precum și art. 26 din Constituție, care consacră dreptul la apărare**. Imprevizibilitatea dispozițiilor art. 181² alin. (5) din Codul penal afectează în mod direct posibilitatea inculpatului de a-și construi o apărare efectivă, întrucât acesta nu poate anticipa cu un grad rezonabil de certitudine care conduite concrete sunt susceptibile de a atrage răspunderea penală și care sunt elementele factuale ce trebuie combătute. În aceste condiții, exercitarea dreptului la apărare **riscă să devină una formală și iluzorie**, iar nu practică și efectivă, contrar standardelor constituționale și celor consacrate de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Totodată, ingerințele rezultate din aplicarea art. 181² alin. (5) din Codul penal trebuie analizate și prin prisma **art. 54 din Constituție, care impune ca orice restrângere a exercițiului unui drept fundamental să fie prevăzută de lege, să urmărească un scop legitim și să fie proporțională cu acesta**. În cauza Molovata Vasile Alexandru, severitatea sancțiunilor aplicate – pedeapsa privativă de libertate, pedepsele complementare obligatorii și confiscarea specială – în lipsa stabilirii certe a elementului subiectiv și a unui control efectiv asupra fondurilor, ridică serioase dubii cu privire la respectarea principiului proporționalității. Utilizarea dreptului penal ca instrument principal de reacție, în condițiile existenței unor mecanisme alternative de răspundere administrativă sau contravențională, **accentuează caracterul excesiv al ingerinței**.

În plus, este incident **dreptul de proprietate, garantat de art. 46 și art. 127 din Constituție, precum și dreptul la libertate individuală, protejat de art. 25 din Constituție**. Aplicarea art. 181² alin. (5) din Codul penal a constituit temeiul

dispunerii confiscării speciale a unei sume considerabile de bani și al riscului real de privare de libertate, măsuri care reprezintă ingerințe grave în aceste drepturi fundamentale.

De asemenea, prin aplicarea pedepsei complementare obligatorii a privării de dreptul de a exercita anumite activități sau funcții, este incident și **art. 43 din Constituție privind dreptul la muncă**.

Prin urmare, norma contestată produce efecte cumulative asupra mai multor drepturi fundamentale, ceea ce impune un control riguros al compatibilității sale cu exigențele Constituției Republicii Moldova.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

Prevederile art. 181² alin. (5) din Codul penal sunt lipsite de claritate și previzibilitate, în special sub aspectul elementului subiectiv al infracțiunii, utilizând sintagma „acceptarea cu bună știință” fără a defini conținutul acesteia și fără a stabili criterii obiective de determinare a cunoașterii provenienței pretins ilicite a fondurilor. **Această lipsă de claritate contravine art. 22 din Constituție și principiului legalității incriminării și pedepsei**, astfel cum a fost interpretat constant de Curtea Constituțională și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, inclusiv în cauza *Kokkinakis c. Greciei*.

Norma contestată nu delimitează clar cercul subiecților infracțiunii și permite atragerea răspunderii penale a unor persoane care nu dețin atribuții financiare, nu gestionează fonduri și nu exercită control asupra finanțării partidului politic. În cauza autorului excepției nu a fost demonstrată existența unor competențe legale sau funcționale în domeniul financiar, însă art. 181² alin. (5) Cod penal a permis calificarea penală a unor activități de natură politică și logistică, desfășurate într-o perioadă în care partidul politic funcționa legal.

De asemenea, **norma contestată nu prevede un prag valoric minim și nici criterii de gravitate ale faptei**, ceea ce determină încălcarea **principiului proporționalității consacrat de art. 54 din Constituție**. **Aplicarea sancțiunilor penale și a confiscării speciale în lipsa unor expertize contabile și a stabilirii certe a utilizării efective a mijloacelor bănești** evidențiază caracterul disproporționat al ingerinței în **dreptul de proprietate garantat de art. 46 din Constituție**, contrar jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, inclusiv *G.I.E.M. S.R.L. și alții c. Italiei*.

Totodată, **aplicarea art. 181² alin. (5) Cod penal a permis substituirea probării elementelor constitutive ale infracțiunii prin deducții și presupuneri**,

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

în contradicție cu **prezumția de nevinovăție și dreptul la un proces echitabil**, garantate de art. 26 din Constituție și art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, astfel cum a fost statuat în cauze precum *Telfner c. Austriei* și *Kolevi c. Bulgariei*.

Această substituie a probei este consecința directă a modului defectuos de redactare a normei penale, care nu permite determinarea clară și previzibilă a elementelor constitutive ale infracțiunii, respectiv a obiectului, laturii obiective, subiectului și laturii subiective, deschizând calea unor interpretări extensive și arbitrare.

1. Obiectul infracțiunii

Obiectul infracțiunii prevăzute de art. 181² alin. (5) Cod penal îl constituie relațiile sociale privind **integritatea și legalitatea finanțării activității politice**. Afectarea acestora presupune **o legătură reală și concretă între conduita imputată și mecanismul de finanțare**.

Raportat la speță, **în acțiunile imputate lui Molovata Vasile Alexandru nu a fost demonstrată o atingere efectivă a relațiilor sociale protejate**, întrucât activitatea acestuia a fost una **organizatorică și logistică**, fără implicare directă în acceptarea sau administrarea fondurilor. **Norma nu oferă criterii care să delimiteze când asemenea activități afectează obiectul infracțiunii**, ceea ce accentuează lipsa de previzibilitate.

În plus, lipsa unor repere normative clare privind natura și intensitatea ingerinței necesare pentru a considera că relațiile sociale protejate au fost efectiv afectate permit extinderea artificială a sferei obiectului infracțiunii. În asemenea condiții, **orice activitate conexă sau auxiliară desfășurată în cadrul unui partid politic poate fi subsumată, în mod abstract, obiectului incriminării**, fără a se demonstra existența unei legături cauzale directe între conduita imputată și pericolul social specific pe care norma penală urmărește să îl prevină. **O asemenea formulare a normei este incompatibilă cu cerințele de claritate și previzibilitate ale legii penale**, întrucât nu permite destinatarilor normei să distingă între conduitele penalmente relevante și cele care rămân în sfera licită a activității politice.

Această ruptură dintre conduita imputată și obiectul protejat este accentuată de împrejurarea că, potrivit argumentelor dezvoltate în apel, activitățile publice invocate de acuzare (întruniri, deplasări, proteste) au avut loc într-un cadru în care formațiunea politică funcționa legal, iar manifestările erau autorizate de autoritățile competente. Într-o asemenea situație, pentru a se putea afirma atingerea relațiilor sociale privind legalitatea finanțării, era necesară **identificarea și demonstrarea unei conexiuni concrete între persoana vizată și circuitul financiar (primire, păstrare, dirijare ori integrare a fondurilor în mecanismul de finanțare)**, nu simpla raportare la participarea la activități politice licite. **În lipsa acestei legături concrete**, norma penală riscă să transforme obiectul incriminării într-o noțiune elastică, aptă să includă orice activitate de partid, ceea ce amplifică caracterul imprevizibil al incriminării.

2. Latura obiectivă a infracțiunii

Latura obiectivă presupune o acțiune materială concretă de „acceptare” a finanțării, implicând un rol efectiv în primirea sau utilizarea fondurilor.

În cazul lui Molovata Vasile, **conduitele imputate nu constau într-o acțiune materială directă de acceptare a fondurilor, ci în activități auxiliare. Formularea vagă a normei permite calificarea penală a unor conduite care nu se circumscriu noțiunii de „acceptare”, contrar cerințelor de previzibilitate ale legii penale.**

În mod esențial, din perspectiva laturii obiective, norma contestată nu distinge între o acțiune de acceptare propriu-zisă a fondurilor și conduitele care preced, însoțesc sau urmează procesul de finanțare, fără a avea caracter decizional sau patrimonial. În cauza Molovata Vasile Alexandru, nu a fost demonstrată existența unei conduite materiale care să fi avut ca efect nemijlocit primirea, direcționarea sau utilizarea mijloacelor bănești, iar calificarea penală a unor activități de ordin organizatoric sau logistic evidențiază faptul că art. 181² alin. (5) Cod penal permite o diluare a cerinței acțiunii materiale, făcând posibilă atragerea răspunderii penale în lipsa unui comportament exteriorizat care să corespundă nucleului tipic al infracțiunii.

În plus, norma contestată **nu oferă criterii clare pentru stabilirea legăturii cauzale dintre conduita imputată și rezultatul tipic al infracțiunii**, iar în speța Molovata Vasile Alexandru nu a fost demonstrat că activitățile de natură organizatorică sau logistică ar fi produs ori ar fi favorizat în mod direct acceptarea efectivă a fondurilor, **ceea ce evidențiază imposibilitatea identificării unei relații cauzale certe între acțiune și rezultatul penal „aplicat arbitrar”.**

Totodată, din analiza probatoriului administrat în cauză rezultă că **acuzarea a subsumat laturii obiective fapte care reprezintă activități curente și licite în cadrul funcționării unei formațiuni politice aflate, la momentul respectiv, în legalitate. Organizarea transportului, transmiterea unor informații logistice sau participarea la coordonarea unor acțiuni publice autorizate nu pot fi echivalate, în absența unor dovezi concrete privind primirea, deținerea ori gestionarea fondurilor, cu o acțiune de „acceptare” a finanțării în sens penal. Extinderea laturii obiective asupra unor conduite lipsite de conținut patrimonial transformă infracțiunea într-una de pericol abstract, în care simpla implicare organizatorică este suficientă pentru angajarea răspunderii penale, ceea ce contravine principiului legalității incriminării, exigențelor de previzibilitate ale legii penale și cerinței ca fapta penală să fie definită prin elemente obiective clare, verificabile și strict determinate.**

3. Subiectul infracțiunii

Subiectul infracțiunii prevăzute de art. 181² alin. (5) Cod penal este definit într-o manieră excesiv de largă, întrucât norma nu stabilește criterii legale care să coreleze angajarea răspunderii penale cu exercitarea unor atribuții concrete de decizie, control sau gestionare a finanțării.

În lipsa unor criterii legale care să lege calitatea de subiect al infracțiunii de exercitarea unor atribuții concrete de decizie, control sau gestionare a fondurilor, norma permite angajarea răspunderii penale pe baza unei simple apartenențe formale sau a implicării generale în activitatea politică.

O asemenea formulare a normei creează riscul unei răspunderi colective sau prin asociere, în care simpla participare la activitatea unui partid politic sau apartenența la o structură organizatorică poate fi asimilată, în mod abstract, acceptării finanțării ilegale, fără individualizarea clară a rolului și a contribuției fiecărei persoane, situație incompatibilă cu principiile răspunderii penale personale și ale statului de drept, consacrat de art. din Constituție.

În speța *Molovata Vasile Alexandru*, chiar materialul probator invocat de acuzare și redat în apel evidențiază că rolul atribuit inculpatului este descris preponderent ca unul organizatoric și logistic, în cadrul unei structuri teritoriale, fără prezentarea unor repere certe privind atribuții funcționale în sfera financiară, acces efectiv la fonduri sau putere de dispoziție asupra acestora. În aceste condiții, absența unor criterii legale de delimitare a subiectului activ al infracțiunii permite ca statutul formal în cadrul partidului să fie suficient pentru angajarea răspunderii penale, ceea ce amplifică riscul ca răspunderea să fie atrasă prin asociere, și nu pe baza unei contribuții personale clar determinate, contrar art. 1 alin. (3) și art. 22 din Constituție.

Totodată, nu au fost prezentate dovezi privind numirea/alegerea formală a inculpatului în funcția pretinsă, existența unui mandat financiar sau participarea la ședințe/decizii privind finanțarea, iar mai mulți martori audiați în instanță au indicat că problemele financiare erau de competența contabilității/centrului. Or, o normă penală care nu condiționează subiectul infracțiunii de exercitarea unor atribuții concrete legate de acceptarea ori administrarea fondurilor permite extinderea incriminării asupra persoanelor aflate la periferia mecanismului financiar, ceea ce reduce previzibilitatea normei și creează riscul unei răspunderi penale colective.

Prin urmare, în lipsa unor criterii legale care să distingă între persoanele cu atribuții efective asupra finanțării și persoanele implicate generic în activități politice, art. 181² alin. (5) Cod penal nu asigură garanții suficiente împotriva arbitrariului, iar delimitarea subiectului este transferată aproape integral pe seama aprecierilor ex post ale organelor de urmărire penală și instanțelor.

4. Latura subiectivă a infracțiunii

Latura subiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 181² alin. (5) Cod penal este caracterizată de intenția directă, exprimată prin sintagma „acceptarea cu bună știință” a finanțării ilegale, ceea ce presupune cunoașterea certă, efectivă și nemijlocită a provenienței ilicite a fondurilor, precum și acceptarea conștientă a acestora. O asemenea formă de vinovăție nu poate fi prezumată, ci trebuie dovedită prin probe directe, clare și neechivoce, precum comunicări explicite, recunoașteri, documente sau alte mijloace probatorii care să ateste existența cunoașterii.

În speța autorului excepției, nu au fost administrate probe directe care să demonstreze că Molovata Vasile Alexandru cunoștea proveniența ilicită a fondurilor sau caracterul criminal al presupusului grup finanțator, iar vinovăția a fost dedusă prin inferențe și presupuneri, pornind de la poziția sa într-o structură politică și de la desfășurarea unor activități organizatorice. **O asemenea abordare permite substituirea probei vinovăției cu simple deducții, ceea ce este incompatibil cu prezumția de nevinovăție, cu dreptul la apărare și cu exigențele unui proces penal echitabil.**

Deși incriminarea finanțării ilegale a activității politice poate urmări un scop legitim, precum protejarea ordinii constituționale și a integrității procesului democratic, în speța autorului excepției aplicarea art. 181² alin. (5) Cod penal a depășit limitele necesare atingerii acestui scop, fiind utilizată pentru a sancționa conduite care nu au fost demonstrate ca fiind legate direct de acceptarea conștientă a unei finanțări provenite din surse criminale. Legătura rațională dintre ingerință și scopul legitim pretins este afectată, întrucât nu a fost stabilită prin probe directe nici cunoașterea provenienței ilicite a fondurilor și nici existența unui control efectiv asupra acestora. În plus, erau disponibile măsuri alternative, mai puțin intruzive, de natură administrativă sau contravențională, apte să răspundă eventualelor nereguli în materie de finanțare politică.

În mod esențial, analiza materialelor din dosar relevă că acuzarea a construit latura subiectivă exclusiv pe baza apartenenței autorului excepției la o structură politică și pe exercitarea unor atribuții organizatorice, fără a identifica vreun act concret din care să rezulte că acesta ar fi cunoscut proveniența ilicită a fondurilor sau ar fi acceptat în mod conștient utilizarea lor. Martorii audiați nu au confirmat existența unor discuții, ordine sau înțelegeri explicite privind sursa fondurilor, iar probele precum interceptări, corespondență electronică sau documente interne care să ateste „buna știință” lipsesc cu desăvârșire. În aceste condiții, reținerea vinovăției se bazează pe o prezumție de culpabilitate prin asociere, incompatibilă cu principiul răspunderii penale personale, cu standardul probei *dincolo de orice dubiu rezonabil* și cu art. 21 din Constituție, care consacră prezumția de nevinovăție.

Concluzii

Prevederile art. 181² alin. (5) Cod penal, prin formularea lor imprecisă și lipsită de criterii normative clare, conferă organelor de urmărire penală și instanțelor de judecată o putere discreționară excesivă în aprecierea elementelor constitutive ale infracțiunii, în special sub aspectul „acceptării cu bună știință”, al sferei subiecților răspunderii penale și al delimitării conduitei penalmente relevante de activitățile politice licite.

În lipsa unor repere normative clare, instanța de judecată este constrânsă să își construiască propria grilă de interpretare a normei penale, ceea ce favorizează aplicări divergente ale aceleiași dispoziții legale în situații de fapt comparabile. Această stare de incertitudine normativă se răsfrânge direct asupra justițiabilului, care nu mai beneficiază de garanția previzibilității legii și nu poate anticipa, într-un mod rezonabil, dacă și în ce măsură conduita sa va fi calificată drept infracțiune.

Lipsa unor repere legale clare privind obiectul infracțiunii, latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă **permite extinderea răspunderii penale asupra unor persoane care nu dețin atribuții financiare și nu exercită control efectiv asupra fondurilor**, fiind sancționate penal pentru simple activități organizatorice, logistice sau de participare politică, desfășurate într-o perioadă în care partidul politic funcționa legal. **O asemenea interpretare transformă norma contestată într-un instrument de răspundere penală prin asociere**, incompatibil cu principiul răspunderii penale personale și cu exigențele statului de drept.

În speța autorului excepției, **vinovăția a fost reținută în lipsa unor probe directe privind cunoașterea certă a provenienței ilicite a fondurilor**, element esențial al laturii subiective, fiind substituită prin presupuneri, deducții și inferențe bazate pe statutul politic sau pe apartenența la o structură organizatorică. **O asemenea abordare contravine prezumției de nevinovăție și dreptului la un proces echitabil**, astfel cum acestea sunt garantate de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și interpretate constant în jurisprudența Curții Europene (*Telfner c. Austriei*, *Kolevi c. Bulgariei*).

În absența unor criterii legale previzibile și a unor garanții efective împotriva arbitrariului, **norma contestată nu permite destinatarilor să distingă, în mod rezonabil, între conduita licită și cea penalmente sancționabilă**, chiar și în cazul apelării la consultanță juridică de specialitate. **Această lipsă de previzibilitate afectează calitatea legii penale și conduce la aplicări arbitrare**, cu încălcarea art. 22, art. 23, art. 26, art. 46 și art. 54 din Constituția Republicii Moldova, în coroborare cu art. 1 alin. (3), precum și a art. 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, astfel cum a fost interpretat în cauze precum *Kokkinakis c. Greciei* și *Del Río Prada c. Spaniei*.

Prin urmare, art. 181² alin. (5) Cod penal nu întrunește exigențele constituționale privind calitatea legii, previzibilitatea și proporționalitatea ingerinței, permițând condamnări penale în lipsa stabilirii certe a elementelor constitutive ale infracțiunii. **În aceste condiții, norma contestată nu poate fi considerată compatibilă cu Constituția Republicii Moldova și cu Convenția Europeană a Drepturilor Omului.**

Condamnarea bazată pe prezumții, pe extinderea neprevizibilă a sferei răspunderii penale și pe substituirea probei vinovăției cu inferențe este incompatibilă cu art. 6 și art. 7 din Convenție, astfel cum acestea au fost interpretate constant în jurisprudența Curții Europene (*Telfner c. Austriei*, *Kokkinakis c. Greciei*, *Del Río Prada c. Spaniei*).

În concluzie, menținerea sentinței de condamnare în cauza autorului excepției de către Curtea de Apel Centru, în baza unei norme lipsite de claritate și aplicate în absența probării elementelor constitutive ale infracțiunii, **ar expune Republica Moldova riscului real al constatării unei încălcări a Convenției Europene a Drepturilor Omului de către Curtea de la Strasbourg**, cu consecințe nu doar pentru drepturile individuale ale autorului excepției, ci și pentru **credibilitatea sistemului de justiție penală și angajamentele internaționale asumate de către stat.**

Astfel, intervenția Curții Constituționale apare, așadar, nu doar ca necesară, ci ca indispensabilă pentru prevenirea unei ingerințe arbitrare și pentru alinierea practicii naționale la standardele Convenției.

Solicitare:

Avînd în vedere cele menționate supra, solicităm respectuos Curții Constituționale să verifice constituționalitatea art 181² alin. (5) din Codul penal din considerentele expuse în prezenta sesizare.

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)⁶

- *La prezenta sesizare urmează a fi anexate de către instanța de judecată materialele cauzei penale.*

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁷

Subsemnatul, avocat Valeriu Chitoraga, declar că prezenta sesizare este formulată cu bună-credință, în numele și în interesele inculpatului Molovata Vasile, și solicit admiterea excepției de neconstituționalitate și examinarea constituționalității prevederilor art. 181² alin. (5) din Codul penal al Republicii Moldova.

Semnătura:

Avocat, Chitoraga Valeriu

Data: 29.01.2026

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va enumera documentele relevante (extrasul cu prevederile normative contestate, alte hotărâri sau decizii ale Curții Constituționale cu un obiect similar, alte hotărâri sau decizii cu obiect similar pronunțate de alte curți constituționale, jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, studii de drept comparat), pe care le va anexa.

⁷ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

Dosarul nr. 1a-1084/25
1-25011801-02-1a-24112025

ÎN CHEIERE
În numele Legii

05 februarie 2026

mun. Chișinău

COLEGIUL PENAL AL CURȚII DE APEL CENTRU

Având în componență:

Președintele ședinței:

Marcel JUGANARI

Judecătorii:

Adrian CERBU și Marcel POPESCU

Grefier:

Mariana PREPELEAC

Cu participarea:

Procurorului:

Ion PRIPA

Avocatului inculpatului Andrei BURCIU:

Alexei BRÎNZĂ

Avocatul inculpatului Vasile MOLOVATA

Valeriu CHITOROAGA

Inculpatului:

Andrei BURCIU

Inculpatului:

Vasile MOLOVATA

examinând în ședință de judecată publică cererea înaintată de avocatul Valeriu Chitoroagă în numele inculpatului MOLOVATA Vasile, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în cadrul examinării în ordine de apel a cauzei penale de învinuire a lui BURCIU Andrei în comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 42 alin. (5), 181/2 alin. (5) a) Cod penal și a lui MOLOVATA Vasile în comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 30, 42 alin. (5), 181/2 alin. (5) Cod penal,

CONSTATĂ :

1. În procedura Curții de Apel Centru, se află în examinare cauza penală de învinuire a lui BURCIU Andrei în comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 42 alin. (5), 181/2 alin. (5) a) Cod penal și a lui MOLOVATA Vasile în comiterea infracțiunii prevăzute de art. art. 30, 42 alin. (5), 181/2 alin. (5) Cod penal.

2. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 30 octombrie 2025, BURCIU Andrei Petru a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 30, 42 alin. (5), 181² alin. (5) Cod penal și în baza acestei norme a fost stabilită în privința acestuia pedeapsa principală sub formă de închisoare pe termen de 4 (patru) ani în penitenciar de tip semiînchis și pedeapsa complementară obligatorie sub formă de privarea de dreptul de a ocupa funcții de conducere în partide politice sau organizații ale acestora și de a exercita activități de administrare/gestionare financiară ori de organizare logistică în cadrul formațiunilor politice și al entităților asociative cu scop politic pe durata de 5 (cinci) ani.

Conform art. 88 alin. (3) Cod penal, în acest termen a fost dispus de a se include perioada de timp cât BURCIU Andrei s-a aflat în stare de reținere și de arest la domiciliu în prezenta cauză penală din 20 octombrie 2022 până la 16 noiembrie 2022.

Potrivit prevederilor art. art. 89 alin. (2) lit. a) și 90 alin. (1) Cod penal, executarea pedepsei cu închisoarea stabilite în privința lui BURCIU Andrei Petru prin sentință a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 3 (trei) ani, cu liberarea ulterioară de pedeapsă a vinovatului cu condiția că acesta în termenul de probațiunii nu va comite infracțiuni și se va prezenta la organul de probațiune la datele fixate de acesta și va anunța în scris, în prealabil, despre schimbarea domiciliului sau orice deplasare care depășește 5 zile.

MOLOVATA Vasile Alexandru a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 30, 42 alin. (5), 181² alin. (5) Cod penal și în baza acestei norme a fost stabilită în privința acestuia pedeapsa principală sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani în penitenciar de tip semiînchis și pedeapsa complementară obligatorie sub formă de privarea de dreptul de a ocupa funcții de conducere în partide politice sau organizații ale acestora și de a exercita activități de administrare/gestionare financiară ori de organizare logistică în cadrul formațiunilor politice și al entităților asociative cu scop politic, pe o durată de 5 (cinci) ani.

Conform art. 88 alin. (3) Cod penal, în acest termen a fost dispus de a se include perioada de timp cât **MOLOVATA Vasile** s-a aflat în stare de reținere și de arest la domiciliu în prezenta cauză penală din 20 octombrie 2022, până la 19 noiembrie 2022.

Conform prevederilor art. art. 89 alin. (2) lit. a) și 90 alin. (1) din Codul penal, executarea pedepsei cu închisoarea stabilite în privința lui **MOLOVATA Vasile Alexandru** prin sentință a fost suspendată condiționat pe termen de probațiune de 3 (trei) ani, cu liberarea ulterioară de pedeapsă a vinovatului cu condiția că acesta în termenul de probațiunii nu va comite infracțiuni și se va prezenta la organul de probațiune la datele fixate de acesta și va anunța în scris, în prealabil, despre schimbarea domiciliului sau orice deplasare care depășește 5 zile.

Termenul executării pedepsei în privința lui **BURCIU Andrei** și **MOLOVATA Vasile** a fost dispus de a se calcula din momentul rămânerii definitive a sentinței.

În privința lui **BURCIU Andrei** și **MOLOVATA Vasile** a fost aplicată măsura preventivă „obligarea de a nu părăsi țara”, de la data pronunțării sentinței și până la data devenirii definitive a acesteia

Sechestrul aplicat prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 02 februarie 2023, asupra mijlocului de transport de model „Opel Astra” cu numărul de înmatriculare _____ al cărei valoare constituie 28 192 lei, care aparține lui **BURCIU Andrei** a fost dispus de a se menține în scopul confiscării speciale.

A fost confiscată din contul lui **BURCIU Andrei** în beneficiul statului suma de 2839295,52 lei (*două milioane opt sute treizeci și nouă mii două sute nouăzeci și cinci lei, 52 bani*) cu titlu de mijloace bănești utilizate la comiterea infracțiunii, urmând ca la punerea în executare, să se țină cont de concurența sumelor încasate în beneficiul statului cu acest titlu, de la alte persoane care au participat la comiterea infracțiunii.

A fost confiscată din contul lui **MOLOVATA Vasile** în beneficiul statului suma de 3486099, 76 lei (*trei milioane patru sute optzeci și șase mii nouăzeci și nouă lei, 76 bani*) cu titlu de mijloace bănești utilizate la comiterea infracțiunii, urmând ca la punerea în executare, să se țină cont de concurența sumelor încasate în beneficiul statului cu acest titlu, de la alte persoane care au participat la comiterea infracțiunii.

Corpul delict: telefonul mobil de model „Iphone A1688” cu IMEI 355770071058225 ridicat în cadrul percheziției efectuate la **MOLOVATA Vasile**, care se păstrează la materialele cauzei penale, potrivit art. 106 alin. (2) lit. a) din Codul penal, a fost dispus de a fi supus confiscării în folosul statului din momentul rămânerii definitive a sentinței.

Mijloacele de probă materiale și electronice a fost dispus de a fi păstrate la materialele cauzei penale.

3. Instanța de fond a constatat că, inculpatul **BURCIU Andrei**, activând în calitate de președinte al Organizației Teritoriale Criuleni a Partidului Politic „ȘOR” (declarat neconstituțional prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 19 iunie 2023, radiat din Registrul de stat al persoanelor juridice la data de 23 ianuarie 2024), fiind abilitat prin statutul partidului cu atribuții de conducere activității curente a organizației teritoriale menționate, exercitând funcțiile de organizare, coordonare și asistență a activității Partidului Politic „ȘOR” pe teritoriul raionului Criuleni, acționând cu intenție directă și

17

prin înțelegere prealabilă cu vicepreședinții partidului – Marina TAUBER și Vitalie BALINSCHI, cu trezorerierul partidului – Nelli PARUTENCO, șeful Departamentului de Monitorizare și Control al partidului – Cristina GĂLESCU, cu alte persoane care activau în cadrul acestui Departament – Ala Beșliu, Elena CHIRIMCIUC, Onica NATALIA, cu persoanele responsabile de repartizarea în oficiile teritoriale a banilor proveniți din surse de finanțare ilicite a partidului – Victor GUTULEAC, VEACESLAV Bejenari, Liudmila IPATEVA și Ruslan CHIRILOV, precum și cu alte persoane, contrar prevederilor art. 25 a Legii nr. 294 din 21 decembrie 2007 privind partidele politice, art. 41 și art. 43 din Codul electoral nr. 1381 din 21 noiembrie 1997 (în vigoare la momentul săvârșirii faptelor), pct. 26-37 ale Regulamentului privind finanțarea activității partidelor politice, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 4401 din 23 decembrie 2015, care interzic finanțarea partidelor politice din surse anonime, în interesul unor terți sau de către persoane juridice care au sediul peste hotarele 3 Republicii Moldova, cunoscând cu certitudine că Partidul Politic „ȘOR” este finanțat de grupul criminal organizat, condus de fostul președinte al partidului, Ilan ȘOR, în perioada lunilor iulie – octombrie 2022, în timp ce se afla pe teritoriul raionului Criuleni, a contribuit prin complicitate la acceptarea finanțării ilegale a partidului din partea grupului criminal organizat, condus de fostul președinte al partidului Ilan ȘOR, prin prestarea de informații, servicii și acordarea de mijloace și instrumente, iar în acest sens: a acumulat și a transmis prin canale de „Telegram” și alte mijloace de comunicare electronică, către Departamentul Monitorizare și Control al partidului „ȘOR”, a informațiilor cu privire la persoanele, identificate pe teritoriul raionului Criuleni, pentru a lua parte la activitatea partidului „ȘOR”, inclusiv prin semnarea declarații privind donațiile fictive în numerar în favoarea partidului, precum și prin participarea la protestele organizate pe teritoriul municipiului Chișinău; a perfectat și a transmis prin aceleași mijloace de comunicare electronică, către Departamentul Monitorizare și Control, listele de persoane mobilizate la proteste de către Organizația Teritorială Criuleni a partidului politic „ȘOR” și lista mijloacelor de transport, implicate în transportarea protestatarilor, poze cu îmbarcarea acestora în mijloacele de transport, a organizat, prin darea de indicații activiștilor de partid, mobilizarea și transportarea tur-retur a participanților la proteste, a recepționat de la curieri mijloacele bănești provenite din surse ilicite de finanțare a partidului, din partea grupului criminal organizat condus de către Ilan ȘOR, din care a achitat pentru serviciile de transportare a protestatarilor, cât și protestatarilor câte 400 lei/zi pentru fiecare, pentru participarea la acțiunile de protest organizate de Partidul Politic „ȘOR” în fața instituțiilor publice din mun. Chișinău (Parlament, Guvern, Președinție, Procuratura Generală, etc).

Astfel, în vederea realizării acțiunilor sale infracționale, acționând cu aceleași intenții, aflându-se pe teritoriul raionului Criuleni, în perioada 23 iulie 2022 – 20 octombrie 2022, cunoscând despre faptul finanțării ilegale a partidului din partea grupului criminal organizat, condus de Ilan ȘOR, aflat în căutare, BURCIU Andrei Petru a participat la organizarea următoarelor proteste:

- la 24 iulie 2022 au fost transportate din raionul Criuleni la protest în mun. Chișinău 170 persoane, fiind achitată suma totală de 18580 lei pentru transportarea tur-retur și alimentarea participanților la protest;
- la 23 august 2022 au fost transportate din raionul Criuleni la protest în mun. Chișinău 110 persoane, fiind achitată suma totală de 24100 lei pentru transportarea tur-retur și remunerarea participanților la protest;
- la 02 septembrie 2022 au fost transportate din raionul Criuleni la protest în mun. Chișinău 202 persoane, fiind achitată suma totală de 110000 lei pentru transportarea tur-retur și remunerarea participanților la protest;

- la 09 septembrie 2022 au fost transportate din raionul Criuleni la protest în mun. Chișinău 214 persoane, fiind achitată suma totală de 97897,60 lei, pentru transportarea tur-retur și remunerarea participanților la protest;

- la 18 septembrie 2022 au fost transportate din raionul Criuleni la protest în mun. Chișinău 417 persoane, fiind achitată suma de 192947,76 lei, pentru transportarea tur-retur și remunerarea participanților la protest;

- la 25 septembrie 2022 au fost transportate din raionul Criuleni la protest în mun. Chișinău 561 persoane, fiind achitată suma de, 263794,2 lei, pentru transportarea tur-retur și remunerarea participanților la protest;

- la 02 octombrie 2022 au fost transportate din raionul Criuleni la protest în mun. Chișinău 474 persoane, fiind achitată suma de 212584,08 lei, pentru transportarea tur-retur și remunerarea participanților la protest;

- la 09 octombrie 2022 au fost transportate din raionul Criuleni la protest în mun. Chișinău 692 persoane, fiind achitată suma de 321833,92 lei, pentru transportarea tur-retur și remunerarea participanților la protest;

- la 16 octombrie 2022 au fost transportate din raionul Criuleni la protest în mun. Chișinău 787 persoane, fiind achitată suma de 365713,96 lei, pentru transportarea tur-retur și remunerarea participanților la protest.

Suplimentar la acțiunile de mobilizare la proteste a oamenilor de pe teritoriul raionului Criuleni, BURCIU Andrei Petru, acționând cu aceleași intenții infracționale, cunoscând despre faptul finanțării ilegale a partidului din partea grupului criminal organizat, condus de Ilan ȘOR, în perioada 18 septembrie 2022 – 16 octombrie 2022, a organizat participarea zilnică, în regim non-stop, a 22 persoane din localitățile raionului Criuleni, la protestele desfășurate pe teritoriul mun. Chișinău, în fața instituțiilor publice menționate în așa-numitul „Orășel al schimbării”, cărora le-a achitat mijloace bănești provenite din surse ilicite de finanțare a partidului, din partea grupului criminal organizat condus de către Ilan ȘOR, în sumă totală de 63800 dolari SUA, ceea ce constituie echivalentul a 1240844 lei, conform ratelor oficiale de schimb ale BNM. În consecință, BURCIU Andrei Petru, în calitate de președinte al Oficiului Teritorial Criuleni al partidului politic „ȘOR”, acționând în interesele formațiunii politice vizate, a participat prin complicitate la acceptarea cu bună știință a finanțării Partidului Politic „ȘOR” din partea grupului criminal organizat, condus de Ilan ȘOR, în sumă totală de 2839295,52 lei, surse financiare ilicite, care au fost integrate în activitatea și întreținerea partidului, în scopul promovării și realizării intereselor partidului pe arena politică din Republica Moldova, de obținere prin mijloace ilicite a puterii în stat.

Astfel, instanța de fond a constatat că BURCIU Andrei a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. art. 42 alin. (5), 181/2 alin. (5) Cod penal – *acceptarea cu bună știință a finanțării partidului politic, a grupului de inițiativă sau a concurentului electoral din partea unui grup criminal organizat sau a unei organizații (asociații) criminale.*

Totodată, instanța de fond a constatat că MOLOVATA Vasile Alexandru, în perioada de timp cuprinsă între lunile iunie – octombrie 2022, aflându-se pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv în raionul Ialoveni, activând în calitate de președinte al organizației teritoriale Ialoveni a partidului politic „ȘOR” (declarat neconstituțional prin Hotărârea Curții Constituționale nr.10 din data de 19 iunie 2023 și radiat din Registrul de stat al 5 persoanelor juridice la 23 ianuarie 2024), fiind responsabil, reieșind din funcția dată și Statutul partidului politic „ȘOR”, de conducerea și coordonarea activităților curente a organizației teritoriale a acestui partid politic în raionul Ialoveni, știind cu bună știință că partidul politic „ȘOR”, în perioada de timp indicată, este finanțat de un grup criminal organizat, condus de către ȘOR Ilan Miron, din care fac parte o reuniune stabilă de persoane, care s-au organizat în prealabil la o dată nestabilă, pentru a comite una sau mai multe infracțiuni, având scopul de a influența activitățile economice, politice și de altă

natură a persoanelor fizice și/s-au juridice, inclusiv exercitării controlului asupra unor procese politice, electorale, sociale din Republica Moldova, precum și de a menține influența sub orice forme asupra acestor procese, în vederea obținerii în interesul grupului criminal organizat de avantaje, beneficii, privilegii și realizări de interese economice, financiare și politice, de comun acord și prin înțelegere prealabilă cu șefa Departamentului de monitorizare și control al partidului politic „ȘOR”, GĂLESCU Cristina, angajatele Departamentului de monitorizare și control, responsabile de monitorizarea activității oficiului teritorial Ialoveni a partidului politic „ȘOR”, Onica Natalia și Beșliu Ala, în participație cu vicepreședinții partidului, TAUBER Marina și BALINSCII Vitalic, trezorerul partidului PARUTENCO Nelli, curierii responsabili de transportarea și repartizarea mijloacelor bănești către oficiul teritorial Ialoveni, GUȚULEAC Victor și CHIRILOV Ruslan, precum și cu alte persoane în curs de identificare, încălcând prevederile art. 25 a Legii privind partidele politice nr. 294 din 21 decembrie 2007, care prevede că „sursele de finanțare a partidelor politice sânt: cotizațiile de membru de partid; donațiile, inclusiv cele colectate în cadrul manifestărilor de agrement, culturale, sportive sau altor manifestări de masă organizate de partid, cu condiția că sânt luate la evidență în modul stabilit; subvențiile de la bugetul de stat, potrivit reglementărilor prezentei legi și legii bugetare anuale; alte venituri legal obținute”, prevederilor art.41 și art.43 din Codul Electoral nr.1381-XIII din data de 21 noiembrie 1997, în vigoare la momentul săvârșirii faptei, pct.26-37a Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr.4401 din 23 decembrie 2015 privind aprobarea Regulamentului privind finanțarea activității partidelor politice, care interzic finanțarea partidelor politice din surse anonime, în interesul unor terți sau de către persoane juridice care au sediul peste hotarele Republicii Moldova, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestor urmări, acționând în mod intenționat, a contribuit prin acțiunile sale de complicitate, la acceptarea cu bună știință a finanțării partidului politic „ȘOR” din partea unui grup criminal organizat, manifestate prin darea indicațiilor, prestarea de informații, acordarea de mijloace, precum și prin promisiunea dinainte că va favoriza pe infractor și va tăinu mijloacele de săvârșire a infracțiunii. Astfel, în realizarea acțiunilor sale, stabilite și repartizate potrivit rolului asumat în calitate de complice la comiterea infracțiunii, MOLOVATA Vasile, a organizat prin transmiterea indicațiilor și informațiilor activiștilor de partid și președinților organizațiilor primare, mobilizarea persoanelor din raionul Ialoveni, în vederea participării acestor persoane în mun. Chișinău, cât și în alte localități ale Republicii Moldova, în zilele în care vor fi organizate proteste de către partidul 6 politic „ȘOR”, totodată identificând nemijlocit transportatorii și mijloacele de transport, care vor efectua transportul tur-retur a persoanelor din raionul Ialoveni, asigurând în acest sens, remunerarea persoanelor participante la proteste cât și achitarea serviciilor de transport cu mijloace bănești, despre care cunoștea cu bună știință că sunt acordate partidului politic „ȘOR” de către un grup criminal organizat. Respectiv, MOLOVATA Vasile, acționând cu bună știință în scopul acceptării finanțării partidului politic „ȘOR” din partea unui grup criminal organizat, prestând informații și acordând mijloace, promițând din timp că va favoriza persoanele responsabile de evidența contabilă și administrarea financiară a partidului politic „ȘOR”, în vederea acceptării finanțării acestui partid politic de către grupul criminal organizat condus de către ȘOR Ilan Miron, în perioada de timp menționată, a coordonat și realizat în raza teritorială a raionului Ialoveni, recepționarea, acceptarea și deținerea nemijlocită a mijloacelor bănești, acordate partidului politic „ȘOR” de grupul criminal organizat condus de către ȘOR Ilan Miron, primind personal de la curierii responsabili de transportarea și repartizarea mijloacelor bănești către oficiul teritorial Ialoveni, GUȚULEAC Victor și CHIRILOV Ruslan, în mai multe tranșe, sume de bani, transportate și împachetate în pungi și plicuri, mijloace bănești pe care le-a deținut și gestionat, nefiind luate la evidență în modul stabilit, contrar art.25 alin.(4) a Legii privind

partidele politice nr.294 din 21 decembrie 2007, potrivit căruia „Operațiunile de încasări și plăți ale partidelor politice se efectuează în lei moldovenești și în cazurile prevăzute de legislația valutară, în valută străină, prin conturi deschise la băncile licențiate din Republica Moldova, cu eliberarea documentelor justificative.”, care erau destinate și utilizate nemijlocit pentru finanțarea activității partidului politic „ȘOR”, inclusiv în raionul Ialoveni, și anume pentru: achitarea transportatorilor și cheltuielilor de transport care efectuau transportul tur-retur a persoanelor din raionul Ialoveni la protestele organizate de partidul politic „ȘOR” în fața instituțiilor publice din municipiul Chișinău (Parlament, Guvern, Președinție, Procuratura Generală etc.), remunerarea financiară a fiecărei persoane din raionul Ialoveni participante la protestele organizate de partidul politic „ȘOR” cu suma de 400 lei/zi, în fața instituțiilor publice din municipiul Chișinău (Parlament, Guvern, Președinție, Procuratura Generală etc.), remunerarea financiară a activiștilor de partid și președinților organizațiilor primare a partidului politic „ȘOR” din raionul Ialoveni, achitarea persoanelor din raionul Ialoveni, care s-au aflat (au protestat) în corturi, în regim non-stop în așa numitul „Orășel al schimbării” amplasat în fața Parlamentului și Președinției din mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 154, organizarea evenimentelor, întrunirilor s-au altor acțiuni în masă, achitarea serviciilor de închiriere și întreținere a sediului oficiului teritorial, etc.

În aceeași ordine de idei, MOLOVATA Vasile, acționând în vederea asigurării evidenței, raportării și confirmării utilizării conform destinației a mijloacelor bănești acceptate de la grupul criminal organizat pentru finanțarea activității partidului politic „ȘOR”, a recepționat și transmis, prin canale de „Telegram” și alte mijloace de comunicare electronică, către angajatele Departamentului Monitorizare și Control al partidului „ȘOR”, ONICA Natalia și BEȘLIU Ala, listele persoanelor mobilizate la proteste de către organizația teritorială Ialoveni, precum și listele 7 mijloacelor de transport utilizate pentru deplasarea protestatarilor, alături de fotografiile care ilustrau îmbarcarea acestora în mijloacele de transport. Prin urmare, în contextul realizării acțiunilor indicate supra, MOLOVATA Vasile, acționând cu aceeași intenție infracțională, aflându-se pe teritoriul raionului Ialoveni, în perioada 24 iulie 2022 – 16 octombrie 2022, cunoscând cu certitudine despre finanțarea ilegală a partidului politic „ȘOR” de către grupul criminal organizat condus de ȘOR Ilan Miron, a participat în complicitate la acceptarea finanțării acestui partid politic de un grup criminal organizat, recepționând, păstrând și gestionând mijloace bănești, destinate nemijlocit privind finanțarea activităților partidului politic „ȘOR”, inclusiv a oficiului teritorial Ialoveni, asigurând la fel colectarea unor declarații fictive privind efectuarea donațiilor către partid, contribuind astfel la tănuirea și integrarea acestor mijloace bănești în partid prin organizarea următoarelor proteste retribuite financiar din mijloacele bănești acceptate de la grupul criminal organizat, după cum urmează :

- la 02 septembrie 2022, din raionul Ialoveni au fost mobilizate și transportate 70 de persoane la protestul organizat în mun. Chișinău, fiind achitată suma de 21000 lei.
- la 09 septembrie 2022, din raionul Ialoveni au fost mobilizate și transportate 50 de persoane la protestul organizat în mun. Chișinău, fiind achitată suma de 1637,44 lei pentru transportul tur-retur și 20 000 lei pentru remunerarea protestatarilor.
- la 18 septembrie 2022, din raionul Ialoveni au fost mobilizate și transportate 250 de persoane la protestul organizat în mun. Chișinău, fiind achitată suma de 9554.60 lei pentru transportul tur-retur și 100 000 lei pentru remunerarea protestatarilor.
- la 25 septembrie 2022, din raionul Ialoveni au fost mobilizate și transportate 252 de persoane la protestul organizat în mun. Chișinău, fiind achitată suma de 9305,80 lei pentru transportul tur-retur și 100 800 lei pentru remunerarea protestatarilor.
- la 02 octombrie 2022, din raionul Ialoveni au fost mobilizate și transportate 267 de persoane la protestul organizat în mun. Chișinău, fiind achitată suma de 9285,36 lei pentru transportul tur-retur și 106 800 lei pentru remunerarea protestatarilor.

- la 09 octombrie 2022, din raionul Ialoveni au fost mobilizate și transportate 239 de persoane la protestul organizat în mun. Chișinău, fiind achitată suma de 8865,84 lei pentru transportul tur-retur și 95 600 lei pentru remunerarea protestatarilor.

- la 16 octombrie 2022, din raionul Ialoveni au fost mobilizate și transportate 298 de persoane la protestul organizat în mun. Chișinău, fiind achitată suma de 11148.72 lei pentru transportul tur-retur și 119 200 lei pentru remunerarea protestatarilor.

La fel, în baza aceleiași rezoluții infracționale, prelungind acțiunile sale, în perioada 18 septembrie 2022 – 16 octombrie 2022, MOLOVATA Vasile Alexandru, suplimentar a fost responsabil de întocmirea, verificarea, confirmarea și transmiterea listei cu evidența persoanelor care s-au aflat și au protestat în corturi, în regim non-stop timp de 24 ore, în așa numitul „Orășel al schimbării” amplasat în fața Parlamentului și Președinției din mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 154, către Departamentul de monitorizare și control al partidului politic „ȘOR”. Respectiv, numitul a organizat și mobilizat 1479 de persoane/zi din raionul Ialoveni, cărora le-a fost achitat cu 100 de dolari SUA per zi de protest, iar în total pentru 29 de zile de proteste, a fost achitată suma de 147900 dolari SUA, ceea ce constituie echivalentul sumei de 2876502 lei, conform cursului oficial al leului 8 moldovenesc față de dolarul SUA în perioada respectivă, mijloace bănești pe care i-a recepționat în prealabil de la grupul criminal organizat condus de Ilan ȘOR, prin intermediul curierilor. Pe cale de consecință, MOLOVATA Vasile, în calitate de președinte al oficiului teritorial Ialoveni al partidului politic „ȘOR”, acționând în interesele formațiunii politice indicate, prin acțiunile sale de complicitate a asigurat acceptarea cu bună știință a finanțării partidului politic „ȘOR”, cu mijloace bănești din partea grupului criminal organizat condus de ȘOR Ilan Miron, destinate nemijlocit privind finanțarea activităților partidului politic „ȘOR”, inclusiv a oficiului teritorial Ialoveni, recepționând, păstrând, tăinuind și gestionând mijloacele bănești, destinate activității oficiului teritorial Ialoveni al partidului politic „ȘOR” în sumă totală de 3486099, 76 lei, care au fost integrate în activitatea și întreținerea partidului, în scopul promovării și realizării intereselor partidului politic „ȘOR” pe arena politică din Republica Moldova.

Prin urmare, instanța de fond a constatat, că prin acțiunile sale intenționate, MOLOVATA Vasile a comis infracțiunea prevăzută de art. art. 30, art. 42 alin.(5), art.181/2 alin. (5) din Codul penal (în redacția legii nr.73 din 31 martie 2022, în vigoare la momentul comiterii faptei), „*complicitatea la acceptarea cu bună știință a finanțării partidului politic, din partea unui grup criminal organizat, adică contribuirea la acceptarea cu bună știință a finanțării partidului politic, din partea unui grup criminal organizat, prin darea indicațiilor, prestarea de informații, acordarea de mijloace, precum și prin promisiunea dinainte că va favoriza pe infractor și va tănui mijloacele de săvârșire a infracțiunii*”.

4. În cadrul ședinței de judecată, apărătorul inculpatului MOLOVATA Vasile, avocatul Valeriu CHITOROAGA a depus cerere cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 185/2 alin. (5) Cod penal, „*acceptarea cu bună știință a finanțării partidului politic, a grupului de inițiativă sau a concurentului electoral din partea unui grup criminal organizat sau a unei organizații (asociații) criminale*”.

A menționat apărătorul că, este necesară verificarea constituționalității acestor prevederi, urmând a fi raportate la art. 20, art. 21, art. 22, art. 43, art. 46, art.54 din Constituția Republicii Moldova.

A invocat apărătorul în sesizare că prevederile art. 181/2 alin. (5) Cod penal, prin formularea lor imprecisă și lipsită de criterii normative clare, conferă organelor de urmărire penală și instanțelor de judecată o putere discreționară excesivă în aprecierea elementelor constitutive ale infracțiunii, în special sub aspectul „acceptării cu bună știință”, al sferei subiecților răspunderii penale și al delimitării conduitei penalmente relevante de activitățile politice licite. În lipsa unor repere normative clare, instanța de judecată este constrânsă să își construiască propria grilă de interpretare a normei penale, ceea ce favorizează aplicări

divergente ale aceleiași dispoziții legale în situații de fapt comparabile. Această stare de incertitudine normativă se răsfrânge direct asupra justițiabilului, care nu mai beneficiază de garanția previzibilității legii și nu poate anticipa, într-un mod rezonabil, dacă și în ce măsură conduita sa va fi calificată drept infracțiune.

În sesizare a fost menționat că lipsa unor repere legale clare privind obiectul infracțiunii, latura obiectivă, subiectul și latura subiectivă permite extinderea răspunderii penale asupra unor persoane care nu dețin atribuții financiare și nu exercită control efectiv asupra fondurilor, fiind sancționate penal pentru simple activități organizatorice, logistice sau de participare politică, desfășurate într-o perioadă în care partidul politic funcționa legal. O asemenea interpretare transformă norma contestată într-un instrument de răspundere penală prin asociere, incompatibil cu principiul răspunderii penale personale și cu exigențele statului de drept.

Autorul sesizării a mai menționat că în speță, vinovăția a fost reținută în lipsa unor probe directe privind cunoașterea certă a provenienței ilicite a fondurilor, element esențial al laturii subiective, fiind substituită prin presupuneri, deducții și inferențe bazate pe statutul politic sau pe apartenența la o structură organizatorică. O asemenea abordare contravine prezumției de nevinovăție și dreptului la un proces echitabil, astfel cum acestea sunt garantate de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și interpretate constant în jurisprudența Curții Europene (Telfner c. Austriei, Kolevi c. Bulgariei).

În absența unor criterii legale previzibile și a unor garanții efective împotriva arbitrarului, norma contestată nu permite destinatarilor să distingă, în mod rezonabil, între conduita licită și cea penalmente sancționabilă, chiar și în cazul apelării la consultanță juridică de specialitate. Această lipsă de previzibilitate afectează calitatea legii penale și conduce la aplicări arbitrare, cu încălcarea art. 22, art. 23, art. 26, art. 46 și art. 54 din Constituția Republicii Moldova, în coroborare cu art. 1 alin. (3), precum și a art. 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, astfel cum a fost interpretat în cauze precum Kokkinakis c. Greciei și Del Rio Prada c. Spaniei.

Autorul sesizării a mai invocat că art. 181/2 alin. (5) Cod penal nu întrunește exigențele constituționale privind calitatea legii, previzibilitatea și proporționalitatea ingerinței, permițând condamnări penale în lipsa stabilirii certe a elementelor constitutive ale infracțiunii. În aceste condiții, norma contestată nu poate fi considerată compatibilă cu Constituția Republicii Moldova și cu Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Condamnarea bazată pe prezumții, pe extinderea neprevizibilă a sferei răspunderii penale și pe substituirea probei vinovăției cu inferențe este incompatibilă cu art. 6 și art. 7 din Convenție, astfel cum acestea au fost interpretate constant în jurisprudența Curții Europene (Telfner c. Austriei, Kokkinakis c. Greciei, Del Rio Prada c. Spaniei).

Autorul sesizării a mai invocat că menținerea sentinței de condamnare în cauza autorului excepției de către Curtea de Apel Centru, în baza unei norme lipsite de claritate și aplicate în absența probării elementelor constitutive ale infracțiunii, ar expune Republica Moldova riscului real al constatării unei încălcări a Convenției Europene a Drepturilor Omului de către Curtea de la Strasbourg, cu consecințe nu doar pentru drepturile individuale ale autorului excepției, ci și pentru credibilitatea sistemului de justiție penală și angajamentele internaționale asumate de către stat.

5. În cadrul ședinței de judecată apărătorul inculpatului, Valeriu CHITOROAGA a susținut cererea înaintată.

Inculpatul MOLOVATA Vasile în cadrul ședinței de judecată a susținut integral cererea apărătorului reieșind din considerentele expuse de acesta.

Avocatul Alexei BRÎNZĂ a menționat că este dreptul părții apărării de a înainta excepția de neconstituționalitate.

Inculpatul BURCIU Andrei a susținut avocatul.

Procurorul Ion PRIPA în cadrul ședinței de judecată a fost de acord cu cererea de sesizare a Curții Constituționale.

6. Conform art. 135 alin. (1) lit. a) Constituția Republicii Moldova și art. 4 alin. (1) Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994, Curtea Constituțională exercită, la scizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

7. În conformitate cu prevederile art. 7 alin. (3) Cod de procedură penală, *În cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.*

Potrivit art. 7 alin (3¹) Cod de procedură penală, *La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:*

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Curtea Constituțională în punctele 77, 79, 82 și 87 din hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016 a constatat că excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată de către:

1. instanța de judecată din oficiu, care, respectând principiul supremației Constituției, nu este în drept să aplice o normă în privința căreia există incertitudini de constituționalitate;

2. părțile în proces, inclusiv reprezentanții acestora, drepturile și interesele cărora pot fi afectate prin aplicarea unei norme neconstituționale la soluționarea cauzei.

Controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate.

Dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil. Această cale indirectă, care permite cetățenilor accesul la justiția constituțională, oferă, de asemenea, posibilitate Curții Constituționale, în calitatea sa de garant al supremației Constituției, să-și exercite controlul asupra puterii legislative cu privire la respectarea catalogului drepturilor și libertăților fundamentale.

Curtea Constituțională a mai reținut că *judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:*

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Pct. 73 al hotărârii precitate, menționează că pornind de la natura excepției de neconstituționalitate, ea poate fi ridicată atât asupra actelor în vigoare, cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, cât și asupra actelor care nu mai sunt în vigoare, dacă sub imperiul acestora s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte, iar norma este aplicabilă raporturilor juridice litigioase și este determinată în soluționarea cauzei.

Astfel, în hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016 Curtea a reținut că, verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Ori, în cauza *Ivanciuc v. Romania* (decizia nr. 18624/03) fiind invocat refuzul instanței de judecată de a sesiza Curtea Constituțională cu o excepție de neconstituționalitate, Curtea Europeană a menționat: „Este conform funcționării unui asemenea mecanism faptul că judecătorul verifică dacă poate sau trebuie să depună o cerere preliminară, asigurându-se că aceasta trebuie să fie rezolvată pentru a permite să se soluționeze litigiul pe care este chemat să-l cunoască. Acestea fiind zise, nu este exclus ca, în unele circumstanțe, refuzul exprimat de o instanță națională, chemată să se pronunțe în ultimă instanță, ar putea aduce atingere principiului cehității procedurii, așa cum este enunțat la articolul 6 § 1 al Convenției, în special atunci când un asemenea refuz este atins de arbitrar.

Colegiul penal atestă că deși anterior a fost pronunțată o decizie de inadmisibilitate a sesizării nr. 42g/2025 privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 181/2 alin. (5) Cod penal, însă motivele indicate în sesizarea supusă examinării sunt distincte de cele asupra cărora s-a expus Curtea Constituțională anterior.

Prin urmare, instanța constată că în speță sunt întrunite condițiile necesare stabilite de Curtea Constituțională în hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, având în vedere că obiectul excepției, prevederile art. 181/2 alin. (5) Cod penal intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către reprezentantul inculpatului, și că prevederile art. 181/2 alin. (5) Cod penal sunt aplicate la soluționarea cauzei penale.

Luând în considerare că, orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale, Colegiul penal va admite cererea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Subsecvent, urmează a fi reținute prevederile art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, potrivit cărora sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza.

Colegiul notează că în conformitate cu art. 7 alin. (3/2) Cod de procedură penală, ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune în termen de 5 zile prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează continuarea examinării în fond a cauzei. Însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă, cu excepția examinării demersurilor privind măsurile procesuale de constrângere. Instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională în termen de 5 zile de la data emiterii încheierii.

Colegiul penal subliniază că potrivit art. 20 alin. (4/1) Cod de procedură penală, (41) în cauzele penale prevăzute la art. 181-182 din Codul penal nr. 985/2002, urmărirea penală urmează a fi terminată într-un termen de cel mult 6 luni. Termenul de urmărire penală poate fi prelungit motivat de către procuror, cu informarea Procurorului General în cazul fiecărei prelungiri. Cauzele respective se examinează de către prima instanță în cel mult 4 luni, iar

de către instanța de apel în cel mult două luni, termene care pot fi prelungite prin încheierea instanței respective.

Având în vedere prevederile legale expuse supra, cât și specificul infracțiunii imputate inculpaților, Colegiul penal va dispune suspendarea dezbaterilor judiciare până la pronunțarea Curții Constituționale.

8. În conformitate cu art. 7 alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal.

DISPUNE :

Se admite cererea depusă de către apărătorul inculpatului MOLOVATA Vasile, avocatul Valeriu CHITOROAGA cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a art.181/2 alin. (5) Cod penal.

Se remite Curții Constituționale cererea apărătorului inculpatului Vasile MOLOVATA, avocatului Valeriu CHITOROAGA privind controlul constituționalității în temeiul prevederilor alin.(1) lit.a), g) art. 135 din Constituția Republicii Moldova.

În conformitate cu prevederile art. 7 alin. (3/2) Cod de procedură penală, se continuă examinarea în fond a cauzei penale, cu suspendarea dezbaterilor judiciare până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

Încheierea este cu drept de atac odată cu fondul cauzei.

Președintele ședinței:

Marcel JUGANARI

Judecători:

Adrian CERBU

Marcel POPESCU